

báljuk lemásolni őket, viszont mindegyikből sokat lehet tanulni, ismeretük segíthet abban hogy esetenként kikovácsoljuk a magunk üzleti sikerét. Ezért vannak, erre szolgálnak az esettanulmányok. A szerző a XX. század nagy és gazdasági méreteikben is kiemelkedő vállalati sikertörténeteiből válogat, biztos kézzel és főként biztos tudással emelve ki azokból a tanulsággal szolgáló lényegét. Természetesen – az alcím suta sugallatával ellentétben – nem ad, nem is adhat teljes áttekintést a század nagy sikertörténeteiről, sem pedig a legfontosabb menedzsmentleckéiről, ad viszont nagyon érdekes, sokoldalú, a legfontosabb stratégiák sok reprezentánsára kitekintő válogatást. Pontosan ez teszi a művét értékessé. Az utóbbi évtizedekben a menedzsmentkönyveknek nagy sikerük van, sorozatban születnek az esettanulmányokra alapozott kötetek is. Marosán nagy szakmai hozzáértéssel úgy mutatja be az évtizedeken, küzdelmeken és dollár százmilliókon/milliárdokon átívelő sikertörténeteket, hogy a parancsnoki hídról, az elsőszámú vezető nézőpontjából láthatjuk a cég útját, s betekintést kapunk e vezető stratégiai megfontolásaiba és döntéseibe.

A legnagyobb hadvezéreket, akárcsak a legnagyobb sakkozókat, a tehetségük mellett hatalmas ismeretanyag is segíti: az addig vívott nagy csaták, az azokban alkalmazott stratégiák, taktikák, konkrét eseti megoldások minél alaposabb ismerete. Tudják, hogy adott helyzetben a nagy elődök közül ki mit tett, mire jutott vele, s milyen tanulságokkal szolgál mindez. Ugyanilyen célt szolgálnak a jól feldolgozott vállalati esettanulmányok is – amilyeneket itt olvashatunk. Az ilyen konkrét esetek tanulmányozásából olyan ismeretek meríthetők, melyeknek okos fel-

használása hozzásegíti a szakembereket ahhoz, hogy sikerrel oldják meg saját vezetői feladataikat, és ehhez fel tudják becsülni azt, hogy várhatóan mit tesznek, milyen elhatározásokra jutnak a versenytársak, valamint a tényleges vagy potenciális partnervállalatok vezetői – ez utóbbi is létfontosságú tudás.

Óriási nevek, a XX. század gazdaságtörténetének számos kiemelkedő vállalata sorakozik a lapokon: Ford, General Motors, Toyota, Levi Strauss, IKEA, SONY, Walt Disney, Intel, Apple, General Electric, IBM, McDonald's, Wal-Mart, Microsoft. A válogatás, amint látható, a gazdaság számos különböző ágazatát reprezentálja, s ugyanakkor bemutatja a vállalati stratégia és a stratégiai menedzsment XX. századi fejlődését. A szerző, amint el is mondja, az esettanulmányokban a menedzsmenttudomány fejlődését, egymásra épülő szakaszait is elemzi. Így négy csoportot képez belőlük:

- Az első – a három autógyártó óriásnak a századon végigvonuló történetével – a termelés menedzsmentjének fejlődési szakaszait állítja elének.
- A második a marketingmenedzsment előtérbe kerülését az 1940-es évektől éretté váló piacokon.
- A harmadik az 1970-es évek felgyorsult változásai által életre hívott stratégiai menedzsment koncepciója köré illeszkedik.
- A negyedik a század utolsó évtizedeinek és az itt sorakozó sikertörténetek végső szakaszainak sajátos kihívását, a nagy méretek menedzsmentjét mutatja be.

Minden esettanulmányhoz ún. menedzsmentlecke kapcsolódik. Ebben a szerző kiemeli a legfontosabb tanulságokat. Amint ő megfogalmazza, a menedzsmentlecke itt „a vállalkozások irányítását, a szervezeti problémák megoldását

lehetővé tevő, lényeges és tudományos igényű felismerések” összegezését nyújtja.

Külön méltatást érdemel a mű érdekes, gördülékeny előadásmódja. Igen jól követhető, kellemes olvasmány – az a ritka és ezért még inkább értékes fajta – amelyet még fáradtan is megerőltetés nélkül tudunk olvasni.

O.P.

Staar Gyula

MATEMATIKUSOK ÉS TEREMTETT VILÁGUK

Vince Kiadó, 2002

A mai tudományok nagy hányadának terén vak, aki nem képes a matematika eszközeivel látni, és béna, aki nem tudja kezelni a felső matematika eszköztárát. Ma már nagyrészt nem tudjuk megérteni sem az anyag szubatomi szerkezetének, sem a világegyetem fejlődéstörténetének korszerű elméleteit, ha nem tudjuk követni azok matematikai modelljeit, és az azokból levont következtetéseket. Szintúgy a matematika az alapja a legmodernebb pénzügyi termékek tervezésének, és a reájuk épülő pénz- és tőkepiaci ügyletek világának. Ez ma a nem-katonai világ egyik legtitokzatosabb boszorkánykonyhája, és egyben a világ-gazdaság egyik legrohamosabban fejlődő területe. Az itt létrehozott tudásalapú pénzügyi eszközök, mindenekelőtt a híres-hírhedt derivatívák a klasszikus Gólem legendát idézik: dollár milliárdokat hozhatnak a gazdájuknak, ha képes uralma alatt tartani őket, de ha elszabadulnak, el is pusztíthatják. Igen érzéketlenül szemléltetette ezt a világ legjelentősebb fedezeti

alapjának, a Long-Term Capital Managementnek története, amely hatalmas kezdeti sikertől a hollywoodi katasztrófafilmeket felülmúló összeomlásig ívelt, és csak nagy erőfeszítésekkel, továbbá néhány milliárd dollár árán lehetett megakadályozni, hogy ne idézzon elő világméretű pénzügyi katasztrófát. A fraktálemzés is alig negyedszázada került be a tudományos eszköztárba, és napjainkra már olyan különböző szakterületeken alkalmazzzák, mint a pszichológia, a kémia vagy éppen az úrfelvételek elemzése. Mára a matematika nem is egy csodálatos külön világ, hanem gyakran minden képzeletet felülmúló világok sokasága. Sajátos ereje, hogy nemcsak arra alkalmas, hogy leképezze a létező világot, és így segítsen azt megismerni, hanem maga is képes új világokat teremteni.

Ebben a könyvben tizenhét kiemelkedő matematikus beszél matematikai kutatásairól, a maga matematikai világáról, és ehhez a csodálatos tudományhoz fűződő viszonyáról. Az iskolai tanulmányaink során a matematikáról belénk vert ismeretek – a szerencsés kevesek kivételével – legfeljebb odáig vittek el, hogy valamelyes képet kaptunk a hasznosságáról, világának sokrétűségéről és a szépségeiről azonban a legtöbbször annyit tud, mint a siket a zenéről. Nem a mi hibánk, de a mi veszteségünk. Mindazoknak, akik eszüként használjuk a matematikát, alpműveltségünk része kellene legyen, hogy legalább valamennyit tudjunk annak lényegéről és az általa kínált lehetőségekről. Staar Gyula könyve erre szolgálhat. Segít meglátni valamit, amiről a legtöbb ember legfeljebb csak hallott, de vele eddig nem találkozott: a matematika rendkívül sokrétű felhasználási lehetőségeit. Csodálatos tudásvilág sokszínű, ismer-

etlen tájait villantja fel. Nem tanönyv, nem alkalmas rá, hogy belőle tanuljunk matematikát. Széles panorámát tár elénk a matematikai vizsgálódások különböző tájairól, de nem vezet be a vizsgálódás eszközeinek ismeretébe. Csupán segít meglátni e tájak létezését, és valamit megsejteni az intellektuális örömeiből, amelyeket azok kutatása kínál a hozzáértőknek.

Sajátos világ – sokan vallják, hogy a matematikában csak az a levezetés, bizonyítás lehet jó, amely szép is. Az egyik itt megszólaló matematikus, Laczkovich Miklós, Bertrand Russel szavait idézve mondja el, ő miért szereti a matematikát. Íme: „Távol az emberi szenvedélyektől, sőt távol a természet szálnalmas tényeitől is nemzedékek fokozatosan megteremtettek egy elrendezett kozmoszt, ahol a tiszta gondolat úgy lakozhat, mint saját természetes otthonában; és ahová nemesebb impulzusainknak legalább is egyike elmenekülhet a tényleges világba való sivár számkivetettségéből”. És rendkívül fontos jellemzőjét mondja el itt ennek a világnak Kolár János, hajdani mesterétől idézve: „Ha egy matematikusnak nála kiválóbb tanítványai vannak, akkor már nyugdíjba vonulhat. Ha ilyenek nincsenek, akkor nyugdíjba kell mennie!”

A szakmai tartalmát illetően nem éppen könnyű olvasmány. Keith Devlin mondja a Matematika: a láthatatlan megjelenítése c. kitűnő könyvében (Műszaki Kiadó – Typotex Kiadó, 2001), hogy az absztrakció magas foka sajnos a matematika legtöbb területét örökre elérhetetlenné teszi a nem szakmabeliek előtt, de még a legkönynyebben megközelíthető területekről is csupán hozzávetőleges képet tárhatunk az avatatlanok elé. Ezt meg is érezzük, amint Staar

beszélgetőtársai a kutatási témáikról szólnak. Életteli, érdekes képet kapunk viszont arról is, hogyan dolgoznak mai világunkban a kiemelkedő tehetségű kutató matematikusok.

A könyv tizenhét kiemelkedő tudású matematikussal készült interjút tartalmaz. A kérdező, Staar maga is képzett matematikus, így pontosan érti, és képes szakmailag is kifogástalanul visszaadni a válaszokat. Az elmondottak legalább annyiban bővítik legtöbbször látóterét, hogy megsejtünk intellektuális világokat – és irigyelhetjük azokat, akik elméjük pusztá erejével képesek ilyeneket alkotni. Idézzük fel mindehhez a Vince Kiadó egy korábbi könyvét, amelyet teljes egészében annak szenteltek, hogy emberközeli képet kapjunk a XX. század egyik kiemelkedő matematikai zsenijéről, a magyar Erdős Párról: Bruce Schechter: AGYAM NYITVA ÁLL! Erdős Pál matematikai utazásai.

Osman Péter

**KÖRMENDI Lajos-
TÓTH Antal**

A CONTROLLING TUDOMÁNYOS MEGKÖZELÍTÉSE ÉS ALKALMAZÁSA

Perfekt Gazdasági Tanácsadó,
Oktató és Kiadó Rt.
Budapest, 2002. 216 p.

A gazdálkodó szervezeteknek folyamatosan figyelniük kell a környezeti változásokat, s azokkal összhangban kell kialakítaniuk szervezeti-működési struktúrájukat, stratégiájukat. A korszerű vezetés, irányítás feladatainak ellá-